

Uprava: Nebotičnik, Gajeva ul. 1. Telefon 39-53.
Ček. račun: Ljubljana št. 14.614. Izhaja vsak dan, razen ob ponedeljkih in po praznikih.

GLAS NARODA

Naročnina na mesec je 12 Din. Za tujino 20 Din.
Uredništvo: Ljubljana, Nebotičnik, Gajeva ul. 1. Telefon 39-53.
Rokopisov ne vračamo.

Št. 65.

Ljubljana, sreda 18. marca 1936

Leto II.

Kdor veselo prepeva, preplaši nesrečo, kdor se joka, jo privabi.
Španski pregovor

Dnevna pratika

Sreda, 18. marca 1936. Katoličani: Ciril. Pravoslavni: 5. marec Kanon. Dežurne lekarne v Ljubljani
Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg; Mr. Ramor, Miklošičeva cesta; Mr. Gartus, Moste — Zaloška cesta.

Vreme

Napoved za danes: Prevladovalo bo oblačno vreme, vendar je pričakovati razjasnitev v primorskih ter severnih krajih. Deževalo bo na južnem delu države, snežilo bo pa v planinah. Temperatura bo še padla. Sonce vzhaja ob 5.47, zahaja ob 17.46.

Gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Sreda 18. marca Tuje dete. Red
Četrtek 19. marca ob 20. uri Pesem s ceste. Izven. Cene od 10 Din navzdol.

OPERA

Sreda 18. marca Faust. Red Sreda.
Četrtek 19. marca Apropoz, kaj dela Andula? Izven. Cene od 30 Din navzdol.

Kino

Sloga: Svet brez maske.
Matica: Petrograjske bele noči.
Union: Ne pozabi me!
Šiška: Sen zimske noči.
Ideal: Mačje šape.

Radio Ljubljana

Sreda, 18. marca. Ob 12: plošče 12.45: vreme, poročila, 1: čas, spored, obvestila, 13.15: plošče, 14: vreme, borza, 18: Mladinska ura: Obisk v Završniški elektrarni, prof. Kuret, 18.40: Pogovor s poslušalci, 19: čas, vreme, poročila, 19.30: Nacionalna ura: Naša zemlja, nahajališče pračloveka, dr. Zarnik, 20: prenos koncerta iz Marabora, 22: čas, vreme, poročila, spored, 22.15: Radio orkester do 23. ure.

Velika pomladanska
MODNA REVija
Kazino, od 21.—29. III.

Ljubljanski Sokol opozarja na naraščajski telovadni nastop (moški in ženski), ki bo v četrtek na praznik sv. Jožefa ob 17. v društveni telovadnici v Narodnem domu. Vabljeni vsi prijatelji šolskega naraščaja.

Borza

Danasnja	povprečna vrednost tujega denarja	Dinarjev
1 hol. goldinar		29.74
1 nemška marka		17.58
1 belga		7.47
1 šv. frank		14.27
1 angl. funt		216.24
1 am. dolar		43.15
1 fr. frank		2.89
1 Kš.		1.81
V privatnem kliringu		
1 avstr. šiling		9.40
1 nemška marka		14.05
1 angl. funt		250.00

Med trmastimi kmečkimi magnati — Kjer predelujejo božjo travico — Zanimivosti iz Ra-Pla — Nevaren požar v Stranjah — Dolarjev niso marali — Zagonetna smrt filmske zvezdnice

Po nemškem odgovor" Angleški pritisk na Nemčijo

London, 17. marca. n. Garancije, ki bi se prevzele z eventualnim novim sporazumom med Nemčijo in ostalimi silami bi morale biti vsekakor čvrstše kot pa so v lokarnskem paktu. V londonskih krogih so mišljenja, da bi bil tak sporazum popolnoma mogoč, če bi Nemčija brez nadaljnega sprejela apel sveta DN. Dalje je potrebno, da Nemčija na vsak način pošlje v London kakega predstavnika, n. pr. von Ribbentropa, ki bi nadaljeval razgovore z ostalimi silami. Predlogi Velike Britanije Nemčiji se bodo nanašali na varnost francosko-belgijske meje. V ostalem pa se kljub negativnim nemškim odgovorom, da bo Nemčija končno sprevidela in spoznala resnost položaja ter pokazala dobro voljo za nadaljna pogajanja, ki naj bi vodila do popolnega miru. Vsekakor bi se novi razgovori vodili v smislu popolne enakopravnosti vseh zainteresiranih sil.

Nemčija odklanja

Berlin, 17. marca. l. Nemški krogi so mnenja, da zahtev Francije ni mogoče sprejeti, ker se Nemčija ne mara osmešiti pred celim svetom. Čete, ki so bile poslane v Porenje, bodo tam ostale. Tudi v slučaju, da bi se proti Nemčiji izvajale gospodarske sankcije ne bo uspeha. Nemčija ima dovolj svojih pridelkov, da ji ne bo treba pogrešati tujih proizvodov.

Z velikim zadovoljstvom se gleda na zadržanje Italije, ki hoče biti povsem nevtralna. Doznava se, da Italija pri eventualnih sankcijah ne bo sodelovala.

V znamenju revanše

London, 17. marca. n. Ob priliki neke cerkvene svečanosti v Edinburgu je rekel bivši vodja delavske stranke Lansbury: Do sedanje težke situacije je prišlo radi tega, ker se po končani svetovni vojni ni pomislilo na to, da se uniči mržnja in misel na osvetlo. Na dušo poedinih narodov se lahko vpliva, toda ubiti se je ne more.

Zasedanje trinajstoričice

London, 17. marca. n. Odbor 13-orce, ki se danes sestane, se bo bavil izključno z odgovorom italijanske in abesinske vlade, ki so ga poslale na apel odbora za ustavitev sovražnosti v vzhodni Afriki. Verjetno je, da se bo na sestanku pretresalo tudi vprašanje glede petrolejskih sankcij proti Italiji.

Po drugih vesteh se pa na tem sestanku vprašanje sankcij ne bo reševalo. Vprašanje prepovedi izvoza petroleja v Italijo je sedaj stvar odbora 18-orice.

Angleški pomorski načrt

London, 17. marca n. Reuter javlja, da je spodnja zbornica sprejela pomorski načrt vlade z 191 proti 75 glasovi.

Francoski predlogi

Pariz, 17. marca. r. Na današnji dopoldanski seji sil podpisnik lokarnskega sporazuma v Londonu bo francoska delegacija predložila konkreten načrt dela. Misli se, da bo ta francoski načrt imel sledečo vsebino: Nemčiji se bo predlagalo, naj se obrne na haško sodišče, ki naj odloči o skladnosti francoskega pakta z lokarnskim paktom. Do te odločitve haškega sodišča pa bi bilo potrebno podvzeti potrebne korake o obrambi. Radi tega se bo francoska delegacija predlagala, da se:

1. zmanjša število vojaških sil v Porenju s tem, da se jih odpokliče v notranjost Nemčije;
2. da se težko artiljerijo takoj odstrani z belgijske in francoske meje in pomakne 50 km v notranjost Nemčije.
3. v tem pasu od 50 km ne sme graditi nikakih utrdb ali voditi vojnih vežb.

V slučaju, da Nemčija ne bi sprejela sodbe haškega sodišča glede skladnosti lokarnskega in francosko-sovjetskega pakta, bi bilo potrebno izvajanje gospodar.

skih sankcij. Radi tega bi se pričeli novi razgovori med Francijo, Belgijo in Anglijo, da se posveti prilagoditvi novi situaciji, ki bi nastala z odklonilnim stališčem Nemčije in starim obveznostim glede garancije varnosti, katera je Vel. Britanija sprejela napram Franciji in Belgiji z lokarnskim sporazumom. Šele, ko bo popolnoma osigurirana varnost Porenja in francoske vzhodne meje, bo mogoče, da prične Francija pretresati Hitlerjev predlog. Z ozirom na težko situacijo bodo sedaj francoski in angleški delegati proučili obveze, ki jih je Anglija dala Franciji in Belgiji v Lokarnu.

Vlom v prostore angleškega admiralijskega

London, 17. marca. u. V noči od sobote na nedeljo so predrzni vlomilci v prostore britanskega admiralijskega, očividno z namero tatvine raznih važnih dokumentov. Ugotovljeno je, da niso odnesli nikakih dokumentov.

Oglašuj v „Glasu“

Thelma Todd

Filmska zvezdnica v Hollywoodu ki je umrla zagonetne smrti (Glej poročilo na strani 5.)

Nemirna Španija

Madrid, 17. marca d. V provinci Valenciji je prišlo do streljanja med levičarji in desničarji. Tri osebe so ubite. V provinci Oviedo pa so socialisti ubili enega desničarja.

Dnevna kronika

— Sokol I, Ljubljana — Tabor poziva vse članstvo ter naraščaj, da se udeleži predavanja: »Tuberkuloza in telovadba«. Predavanje bo v sredo 18. t. m. ob 19 v mali dvorani na Taboru. Predavatelj brat Dr. Josip Prodan bo predavanje pojasnjeval s slikami. K predavanju so vjudno vabljene tudi c. starši naraščaja in dece.

— Predavanje v društvu »Pravnik«. V sredo 18. marca t. l. priredi društvo »Pravnik« točno ob 18. uri v južni palači, dvorana števil. 79, predavanje. Predava g. dekan juridične fakultete dr. iur. et h. c. Metod Molenc: »O pravnem položaju neporočenih življenjskih drugov«. Vabimo vse članke in prijatelje društva, da se tega zanimivega predavanja udeležijo.

— Dramatski odsek društva »Delo in eksistenca«, poverjeništvu za Šiško in Bežigrad, priredi 21. t. m. ob 20. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice Molierovo burko v treh dejanjih »Skapenove zvijače«. Ker je čisti dobiček namenjen za prebrano brezposelnih članov društva, vabimo vse socialno čuteče, da s svojim obiskom podprejo poverjeništvu v tej plemeniti akciji.

— Velika romladska modna revija Kazina, 21. do 29. marca vsak dan ob pol 21. uri, v nedeljo in na praznik ob pol 16. uri popoldne.

— Nesreče. Suštar Ivana, delavka iz Mekin pri Kamniku, je šla slučajno mimo neke hiše. Kar je za skočil za njo neki pes ter jo je ugriznil v levo roko tako močno, da je morala iskati zdravniške moči v ljubljanski bolnišnici. — Boh Ivan posestnik iz Šmarja pri Ljubljani je na nedel s koleasa, ko je vozil v polnem diru ter se je potolkel kar po vsem telesu. Zdravi se tudi v ljubljanski bolnišnici.

— Umrli so v Ljubljani g. Leopold Humpal, poštni nadkontrolor v p. g. Jakob Jager, želez. vpokojenec; v Škofji Loki g. Josip Deisinger, posestnik in trgovec; v Dolu pri Hrastniku g. Peter Gorjup, župnik in duhovni svetnik. N. p. v m! Sožalje!

— Poročila sta se v Sevnici ob Savi g. Frano Rakus in gđc. Anica Kranjčič, hčerka trgovca v Sevnici. Obilo sreče!

— Promoviral je za doktorja vsega zdravilstva na univerzi v Graecu dr. phil. Hubert Pohani. K drugemu doktoratu čestitamo!

— Odlikovana sta z redom jugoslovanske krone IV. razr. g. Josip Dujmović in z zlato kolajno g. Dane Jelaja, oba narednika pehote.

Za novega »črničnega tajnika« v Ljubljani je imenovan dr. Abraham Hadžiomani.

— Zveza za tujski promet sporoča: Odobrena je četrtinska vožnja po naših železnicah dobrovoljcem, ki se bodo udeležili izrednega kongresa Jugoslov. vojnih dobrovoljcev v Beogradu, 26. aprila t. l. Popust velja od 22. do 30. IV. 1936. Nadalje je dovoljeno 50% znižanje voznine po naših železnicah članom sabljaskih klubov, ki se bodo udeležili svojega običnega zbora in tekm v Zagrebu. 2. in 3. maja t. l. Popust velja od 29. IV. do 6. V. t. l.

— Regulacija Ljubljane. Ta teden so pričeli z regulacijskimi deli, ker je voda močno upadla. Zaposlenih je okrog 30 delavcev in 20 voznikov, ki odvažajo izkopani obrežni material k obrežju Gradaščice nad Trnovskim mostom. V prihodnjih dneh, če bo vreme ugodno, bodo najeli več delavstva. Glavno delo sedaj je le odgon vode. Pripravljajo tudi tirnice in lokomobil za odvoz zemlje za Kozeljško kopalnico.

Stoletje ras

Nevarnost, da bomo nekoč tam, kjer so Hotentoti in Bušmani že davno — na robu puščave Na rob puščave?

Človeku so vsi črtili, blesteči naslovi in doneča gesla. Zlati vek, srebrni vek — mar se to ne čuje kar prijetno? Precej živopisno, dasi ne naravnost poetično so mnogi krstili moderno dobo za stoletje pare in stroja, drugim je bolj po godu »stoletje papirja«, a manj idilične duše se ne strašijo niti »dobe petroleja«. S koliko idealno vneto so človekolubi že pred vo. no napovedovali »stoletje otroka«! Mizantropi pa že dolgo godrnjajo, češ da tičimo v veku kongresov. Zakaj bi nazadnje ne imel prav še tisti, ki meni, da bo treba bližnjo bodočnost krstiti za »stoletje vesoljnih ras«?

Žolta pošast

Cesar Viljem II., ki mu nemalo ljudi očita, da je kriv najhujše nesreče, ki je kdakoli doletela Evropo, bi smel ne brez pravice zahtevati, da ga štejemo med prave, zaslužne Evropece. Rad je nastopal kot govornik ter je ob takih prilikah parkrat kar s prstom pokazal na Daljni vzhod, češ, iz tega kota sveta bo kdaj privihrala nevihta nad malo, tolj razvajeno in samozavestno Evropo (Wilhelmshaven, marec 1905, Strassburg 8. V. 1905). Takrat se je vršila rusko-japonska vojna in svet je kaj začuden gledal prizor, kako se umika beli mož pred človekom rumene polti. Nekaj nezasišane! Marsikdo se na tilhem ni mogel ubraniti občutka, da je s tem prizadeta ne le Rusija, marveč belo človeštvo vobče, in Viljem II. lahko trdi, da je govoril mnogim iz duše, ko je naglašal rumeno nevarnost. Je li mogel cesar slutiti, da bo naslednja žrtev, ki si jo misli privoščiti »žolta pošast«, baš njegova ponosna Nemčija?

Dolarjev niso marali

Samobor, 16. marca.

Ves Samobor govori o velikem vplomu v hišo posestnika Miška Grgosa v Vratniku. Pred dnevi, ko je nastal požar v vasi, je šel gasiti tudi Miško. Ko se je vrnil domov, je opazil, da so mu vlomilci odnesli iz zaboja pod posteljo 100 bankovcev po 1000 Din ter knjižico na 50.000 Din. 2000 dolarjev v bankovcih so vlomilci pustili v zaboji. Najbrže niso vedeli, da so bili ti papirčki denar in so se polastili samo naših bankovcev, ki so jih poznali. Nekaj bankovcev so drugi dan našli v bližnjem gozdu. Tatovi so jih med potjo zgubili. Miško je prinesel dolarje iz Amerike, kjer je več let trdo delal in si prihranil toliko denarja.

Zatiranje pustolovskih novinarjev

Novi Sad, 16. marca

V Vojvodini so lovili kaline zadnja leta kriminalni tipi, ki so se izdajali za novinarje, direktorje in izdajatelje časopisov. Med temi so nekateri tudi res ustanovili dnevnike, s katerimi so opeharili interese in prave poklicne novinarje, ki so jim robotali, dokler ni časopis prenehal izhajati, kar se

Preteklo je samo devet let in že je Japonska posegla po nemških kolonijah na Daljnem vzhodu — s Karolinov, z Marianov, iz Kiaučaua je izginila nemška zastava. Kakor se čuje, se je v avgustu 1914 Zapadna Evropa močno odahnila ob vesti, da je japonski poslanik v Berlinu izročil ultimatum z zahtevo, naj se Nemci nemudoma poberejo iz svojih postojank ob Tihem oceanu. Od tega je minulo 20 let in danes je ta ista Zapadna Evropa v skrbeh, kaj bo z njenimi lastnimi posestvi ob Pacifiku. Tako silno je zrasel rumeni mož v petih dveh desetletjih. Tako temeljito se je naučil rabiti svoje komolce! Bivšim zaveznikom postaja kar tesno pri srcu. Hodi, mihi, cras tibi! Sivolasega pregnanca v Doornu navdaja ob tem gotovo neko zadoščenje, nič manj pa njegove rojake. Toda s takimi škodoželjnimi čustvi ne postaja stvar nič boljša in ne lažja. Bridka resnica je, da se nemškim izgubam pridružujejo sedaj še izgube Rusov, Angležev, Francozov in Američanov. Če se bomo v družini bele rase še dalje tako naivno radovali nad medsebojnimi izgubami, bomo čez nekaj časa stali tam, kjer so Hotentoti in Bušmani že davno — na robu puščave.

Stoletje ras

Stopamo v stoletje ras. Tema se razprostira pred nami in negotovost, kam neki pot drži, je kar huda. Torej nazaj! Nemogoče. kajti to bi se reklo kapitulirati. Beli človek se ne sme delati, kakor bi se bal mlinskih kamenov, ki z njimi preizkuša usoda odpor in vrednost narodov.

je navadno kaj smalu zgodilo, saj je znano, da večina časopisov umira v otroški dobi. Če pa je podjetje osnovano na nerealni podlagi, je pa seveda že v naprej obsojena na smrt.

V Novem Sadu ko aretirali takega sleparskega novinarja in direktor nekega Konstantinovića, ki je izdajal »Jugoslovanske novosti«. Neki Muharem Bilalević se je v Starem Bečju izdal za novinarja. Bil je po poklicu natak. V prepričju je ubil nekega uradnika, zato so ga aretirali. Največja korifeja je pa neki Gjuro Dragović, ki je poskušal srečo kot izdajatelj časopisa že v Zagrebu in v Sarajevu. Ker je bil že obsojen, mu zdi tudi v Novem Sadu niso dovolili, da bi začel izdajati »nov« list.

Blazno dejanje bivšega polkovnika

Zader, 1. marca.

V hiši vdove Menini, ki je bila sorodnica katoliškega škofa v Filipopolju, se je dogodil strašen zločin. Vdova je stanovala s svojo hčerko in sorodnikom bivšim polkovnikom Pigom v isti hiši. Polkovnik je bil med vojno hudo ranjen v glavo in je bil od tega časa živčno čisto strt ter se mu je tudi um omračil. Zaljubljen se je pa v vdovino hčer. Ker mu mati ni hotela dati hčere za ženo, se

Beseda dneva

Postavil sem te za izkuševalca in za trdnjavo med svojim ljudstvom da spoznaš in preiskuješ njih pot. Vsi so trdovratni uporniki, pohajajo z obrekovanjem; jekleni so in železni, pačeno ravnaajo vsi. Žari se meh, ogenj pokončava svinec: zaman tope in tope! Zakaj hudobni se nočejo izločiti. Srebro zavrženo jih bodo imenovali, kajti Gospod jih je zavrzel.

(Knjiga Jeremija proroka, pogl. 6, 27—30.)

Na dan z besedo!

Beograjska »Otadžbina«, glavno glasilo Dimitrija Ljotića in njegovega Zbora, piše:

»G. dr. Vojislav Janjić je na zboru JRZ v Beogradu dne 5. t. m. rekel: »Ako ima kdo kaj prosti nam, naj odkrito in javno govori. Pred nekaj dnevi sem v narodni skupščini opozoril — in to ponavljam tudi sedaj tu — na grdi način borbe proti naši stranki. To je takozvani režim šepetanja.

»Tudi mi smo, pravi »Otadžbina«, za odkrit in javen govor. To je najboljšje zdravilo proti šepetanju in potvarjanju. Samo bi se moralo to povedati ne samo v narodni skupščini in na shodu JRZ, marveč tudi državnemu tožitelju, ki bedi nad časopisi. A bilo bi potrebno in koristno, da bi se moglo javno, odkrito in z vso odgovornostjo govoriti ne na grd, marveč na dostojen in pravi način pretiran način tudi o njihovi stranki in o njihovem delovanju.«

Pametna beseda! In je res skrajni čas, da se odpro vrata odkriti in poštenim besedi. Kajti šepetanja je od dne do dne več, v njem pa se bujno razrašča laž, resnica pa se duši.

Bolno vzdušje je zavlada — in nemogoče je, da bi v bolnem vzdušju ozdravelo naše javno življenje. Ne more priti do pomirjenja duhov, kar si je vlada postavila za nalogo in kar je želja vseh patriotov, — dokler ne izginejo pojavi, ki duhove samo vznemirjajo.

je polkovnik blazno maščeval. Z britvijo je smrtno ranil vdovo in hudo ranil hčer, sebi je pa tudi prerezal vrat.

Zagrebska zvezdarna propada

Zagreb, 17. marca.

Hrvatsko prirodoslovno društvo je imelo svoj občni zbor pod predsedstvom vseučiliškega rektorja dr. Hodla. Ob tej priliki so zborovalci odločili, da bodo oživili svoje glasilo »Glasnik«. Sestavili so tudi posebno komisijo za čuvanje narodnih parkov in planinske flore. Glede zagrebske zvezdarne so pa ugotovili, da propada. Njene naprave rjave, ker ni denarja za vzdrževanje zavoda. Občinstvo kakor tudi šolska mladina se ne more več okoristiti s tem zavodom. Prešnja leta so jo še lahko uporabljali slušatelji univerze za znanstvena raziskovanja.

Maribor

m— Narodno gledališče. Danes zaprto.

m— Kino. Grajski: Izborna veseligrada »Borba z zmajem«. Adele Sandrock. — Union: Senzacijski film »Zmagovalci oceana«.

m— Praznik obrtništva bo kot običajno praznovan tudi letos v četrtek, 19. t. m. na Jožefovo. Ob pol 9. uri bo v cerkvi na Kalvariji služba božja. Skupen odhod ob 8. uri izpred realke.

m— Občni zbor Nar. strokovne zveze je bil preteklo nedeljo. Kot delegat centrale je prisostvoval g. Rupnik. Za predsednika je bil izvoljen Ivan Maček, za podpredsednika pa Jože Peščenik.

m— Draga ljubezen. Znana nočna pohajkova Marica M. je v nedeljo zvečer ujela v svoje mreže mizarja Antona K. ter ga zvabila na sprehod. Med sladkim objemom pa mu je smuknila iz žepa srebrno uro, vredno 850 Din. Ko je mizar opazil tatvino, je Marico prijavil policiji, ki jo je aretirala. Ure pa pri njej niso več našli.

m— Usoden padec. Gostilničar Konrad Pukl v Radvanju je v ponedeljek zjutraj šel na senik, da bi zbujal hlapca. V temi pa je stopil v odprtino za seno ter padel 6 metrov globoko v hlev na cementna tla. Pri padcu mu je počila lobanja in težko poškodovanega so reševalci prepeljali v mariborsko bolnišnico.

m— Razbojništvo. Te dni se je vračal s sejma k Sv. Ožaltu pri Sv. Lovrencu na Pohorju 34-letni pos. sin Florjan Kositer. Nenadoma pa je planil iz zasede nanj neki možki ter ga s kolom pobil na tla, nato pa mu vzel 100 dinarjev. Nevarno ranjenega Kositra so našli sosede nezvestnega ter ga spravili v bolnišnico.

m— »Siromakovo jagnje« je izredno učinkovito odrsko delo pisatelja Stefana Zweiga. Uprizoritev pripravlja sedaj mariborsko gledališče v režiji J. Koviča ter ob zasedbi najboljših igralcev.

Celje

c— Pregled motornih vozil bo 26. marca ob 10. pri mestni garaži na Spodnjem Lanovžu.

c— Tudi lovski psi so luksuzni in bo zato mestna občina za lovske pse pobirala isti davek kot za luksuzne. Tako so odločili na zadnji obč. seji in zavrnili prošnjo lovskega društva, ki je prosilo za znižanje davka na pse.

c— Ustrelil ga je. Ko sta se oni večer okrog 21. ure pred gostilno Guček v Dobju pri Planini pripravila 49 letni dninar Valentin Povalej iz Mrzlega polja in posestnik Franc Rajh, se je pos. Rajh nenadoma tako razjezil, da je ustrelil na Povaleja s samokresom. Zadel ga je v glavo. Kroglja je Povaleju močno poškodovala levo lice.

c— Kamen mu je zlomil desno nogo, ko je 19-letni pos. sin Leopold Stus v Vinski gori pri Pristavi vozil kamenje.

c— Regulacijska dela Savinje so po zadnji poplavi močno poškodovana. Za popravilo poškodb je mestni svet na seji odobril znesek 17.240.— Din.

c— Brezposelnih je zaposlenih pri javnih delih celjske občine 223. Vseh brezposelnih pa je 450 in bodo z regulacijskimi deli nadaljevali na Koprivnici, če bo podpora zadoščala.

c— Umrli sta v bolnici 38-letna Rozalija Bastič, žena delavca iz Lok-Trovelj, in 74-letna zasebnica Ana Wendo iz Celja, Gosposka ul. 24. N. v m. p.

c— Ustanovitev društva kmetskih fantov in deklet bo jutri v Novi cerkvi pri Vojniku. Sestanek bo po rani maši v šoli.

Drobne zanimivosti iz Ra-Pla

Novšak je hotel biti lep, kakor bi vedel...

Ljubljana, 17. marca.

Ra - Pa? No da, seveda! Zakaj pa ne? Saj smo rekli Ga - Pa, pa recimo še Ra - Pla, to je namreč — Rateče - Planica.

— S katerim se pelješ?

— S ta plavim.

— Jaz pa ne. Z violetnim je bolj gvišno. Če bo kaj zamude, je bolje, da ujameš vsaj nekaj skokov ali pa kaj drugega...

Tako smo se pogovarjali. Ni bilo zaupanja v tista dva listka in razne barve. Vagon 8, vlak 8, se-dež 34 — to naj bo za tja in nazaj garancija, da bo za 43 Din vse v redu in rezervirano?

Kranjec ne verjame, pa ne verjame, to pot je pa dobil dolg nos. Potovanje po železnici v Ra - Pla je bilo bolje organizirano kakor v Ga - Pa. Glede reda in natančnosti smo bili skratka vsi iz sebe. Na sekunde natančno, kakor po žnorce je šlo.

Ločeni zakonci

Zgodilo se je, da je dobil mo-žiček vagon 5, ženica pa vagon 6 ali 8. Tako sta potovala kot ločenca v Ra - Pla. Zadnji hip miso utegnili združiti tudi v vlakih, kar je bilo pred oharjem za večno združeno. V najnujnejših primerih so tako uvedli kmalu »zblíževalno postopanje« in bilo je zopet združeno, kar se ločiti ne da, že v Vižmarjih. Presedli smo se, pa je bilo v redu. Čeprav je marsikdo zamenjal svoj sedež. Usoda je bila temu ali onemu naklonjena in mu dala sosedo, kakor da bi jo naročil... »Hrepenenje ji je kazalo pot«, bi rekel naš redakcijski poet.

Nastrotjenje...

Nekaj časa je bilo vse zaspano. Potem so pa pokukali iz nahrbtnikov prav sramežljivo šunkence, klobasice, potičke, pomaranče in še za žejo kaj. Dišalo je po slivovki, tam po brinjevču. Dve deklici v hlačah sem videl, kako sta srebali kavin liker.

— Ej, težko bo...

— Sto bo, če ne več...

Na Jesenicah so se »ta violetni« pobilje spoznali. Promenada se je naredila ob vlakih. Revija kostumov. »Maškara!« čujem od strani. Bil je možki. Prsa so mu pokrivala smučarske trofeje: kakih 20 znakov in amblemov. Na glavi je pa imel rdeč klobuk in pero. S to maskaro smo se odpe-ljali naprej proti Ra - Pla.

Sprejemni odbor

Bil je neoficijalen. Prišli so rde-či, štajerskozeleni in oni, ki so imeli namesto barv kolobarje pod očmi, po prej ta večerajšnjih slavnosti.

Čudovit je bil pogled na ska-kalnico. Odhitim v pisarno US po legitimacijo. No, naposled sem le dobil testi »pangelček« na roko in še »Foto« je bilo natiskano na njem.

Dr. Kmet je bil že v službi na mostu. Telefon je pel, zadnja po-velja so irčala na vse strani. Na-pis »Planica« pod mostom je bil še zakrit. Skakačev še ni bilo. Prvi so pa prišli Čelhi s Priboškom.

Kos in Vrana

Vrana in Kos sta se srečala. Vrana je simpatičen Čelhi. V Ga-Pa sva že drugič sklenila prija-teljstvo. Na preurejeni skakalnici sploh ni treniral. Ko sem ga vprašal, ali ga kaj skrbi, se mi je na-smejal in je začel mazati svoje smučke.

Potem so prišli Svicarji in Av-strijci, za njimi pa še kot okre-vajoči naš Šramel. Bil je potr, ker je moral samo gledati. »Daneš mi bo težko, je dejal, jutri bom pa že prebolel.

Prišel je še Novšak, ki mu je bilo določeno kakor v Ga - Pa, da krsti skakalnico. Potem se je začelo prvo dejanje velikega smučarskega praznika. Med mostom in sodniškim stolpom smo stali in klečali ob ograji na krivini. Po-leg mene so bili Norvežani. Kon-kurenčni skoki so se začeli. Sig-mund Ruud Pelan in Bildstein debatirajo Sigmund mi pove, da ne bodo skakali. Tudi popoldne ne. Vprašam Sigmunda, če bo šlo do sto ali čez. Pa je dejal v nemščini:

— Ne, nikakor ne! Kdo bo ska-kal? Mi ne bomo skakali! V taki štimungji smo čakali in čakali in gledali in fotografirali.

Na tribuni

Na tribuni je bilo zelo živo. Novšak hiti zadnji na start.

— Pozen sem, pravi Novšak.

— Zakaj, Bine?

— Obril sem se še!

Fant je hotel biti lep, kakor bi vedel, da ga bodo kmalu nato objemali, poljubovali in fotografirali. Kakor bi vedel, da bo unak dneva.

Orkaš... fovš...

Ko e padla znamka 101, sem bil v strahu, da se bo tribuna podrla.

Ropot je bil oglušujoč. Objemali smo se in stiskali roke. Ko je pa naše gore list zaplaval in pristal pri 89.5 m, sem si mislil, da je le dobro, da nismo imeli Novšaka tedaj na tribuni, ker bi ga raztr-gali od veselja.

Etažo nad nami je poslovala žirija. Nekdo je tu z dušo in sr-cem vzpodbujal leteče fante:

— Že gre, fant nižje, pazi, ne tako nizko... višje... z rokami si pomagaj... tako... da... dobro... Orkaš... fovš... fant... zdaj... potegni... Do-bro — lovi se... pazi... še mal forlago... hitro v telemark ah... je že skozi... Kako me je zdelal...

Spodaj pa buren aplavz. Ta bi bil dober napovedovalec v ra-di-u. Poslušalci bi trepetali pred zvočniki.

Potem je narod slavil junaka. Vadil se je še v žvižganju in vi-sokem »e« na račun včeraj še ta-ko slavnih Norvežanov, ki smo jim želeli zbogom in še marsi-kaj. Vse mine...

Najbolj pa je razveselil Noša-kov in Pribovškov uspehi. Morda se nam ne bo kmalu treba več ozirati na velike kanone iz tujine, ko bomo šli spet v Ra - Pla.

Na kolodvoru so našli vse, kar se je izgubilo: dvoje otrok, naliv-no pero iz Zagreba, njega in njo, le zlata ura in polna denarnica ni našla neke natakariče do odhoda »ta violetnega« vlaka.

— Da bi se še to srečno izte-klo, smo želeli, ko smo se odpe-ljali iz Ra - Pla v Lju - no.

R. Kos.

Profesor (očetu dijaka): Vaš sin je drugače dober, samo v ma-tematiki, tam je pa slab. — »Veste gospod profesor, to pa ima po svoji materi; ona je tudi tako nepreračunljiva!«

»Kaj je tvoj oče, Janezek?«
»Boln je.«
»Neumnost, — vprašam te, kaj dela?«

»Kašlja.«
»Hm, in kaj dela, kadar je zdrav?«

»Takrat ne kašlja.«
»Ali dečko. Kaj ne razumeš? Hočem vedeti, kaj je tvoj oče, kadar ni bolan in ne kašlja in ne leži v postelji!«

»Takrat je zdrav, gospod učitelj!«

— Deček, kako naj te ostrižem?
— Prosim, »na plešo«, kakor jo ima oče!

SREČKE

državne razredne loterije

A. REIN IN DRUG

9 krat največja pre-mija od 1.000.000.—

dinarjev na pri nas kupljene srečke

Gajeva lica 15-8

Med kmečkimi magnati

Če se bodo tožarili, bo šlo posestvo na boben

Ljubljana, 17. marca.

Trdno se je stari Jamnik uprl na palico, vzravnal in zakrilil z roko od zagovornika dr. Frlana čez mali senat, drž. tožilca Goslarja in svojega zastopnika dr. Moizerja ter čez vso nabito dvorano št. 79. in mogočno pobahal:

Od Ljubljane do Novega mesta ni take domačije, kakršna je moja! Največja in vse na motor in elektriko!

Nato je pa pogledal na zatožno klop. Na svojo sinaho Franco, ki je k hiši prinesla 200.000 kron gotovega denarja. Ovadil jo je, da mu je s svojim možem Francetom, njegovim sinom, s podstrešja ukradla 5 mernikov koruze, z njive pa 500 kg krompirja, a tudi še zaradi 80 kg druge koruze, ki so jo orožniki našli pri sinu v vreči.

Na klopi za priče pa sedi star, posušen in skromen možiček. Slabo je oblečen in v star temnomoder suknjič ima nerodno vstavljen nov del ovratnika iz slabšega suknja. Ne razburja se in ne togoti, kakor korenjaški stari Jamnik, samo mirno gleda predse na svojo hčer. Popolnoma je mož prepričan, da njegova hiša ne more biti tatica, če je pa vzela svojemu tastu, je vzela po pravici. Da, ta skromni starček je tatvine osumljeni hčerki, oziroma njenemu možu na roko odštel 50 tisoč dinarjev. Druga priča se obrne proti začudenim novinarjem in pošepeče: Ta ima pa še danes

milijon suhega denarja!

Najmanj milijon gotovine čisto gotovo! še resno zatrjuje dobro poučena priča in oči mu splavajo od mogočnega starega Jamnika na starega Guština, ponižnega kmečkega milijonarja, Jamnik razgraja. Guštin pa modro molči.

Osumljena Franca mirno pripoveduje, da ni njen mož nič vzel, še manj pa ona. Koruzo je zaslužila, ko je hodila drugim delat, krompir je pa res nakopala na njivi, ker ji je tast dovolil. Tako je grd, da še sedaj ni pol njive krompirja izkopanega!

Zato, da bo za seme! hoče dr. Moizer opravičiti starega Jamnika, o kmečkem delu boljše poučeni sodniki se pa nasmijejo in predsednik s. o. s. Gorečan ga zavrne:

Len oče, ki raje vidi, da krompir zgine, namesto da bi ga sin pojedel!

Stari Jamnik samo potegne z roko po črnih brkih in strese plešasto glavo, da se mu zasveti murček v levem ušesu, nato pa naglo:

Ta in sin sta mi kradla vse: koruzo, oves, ječmen, rž... in že potegne iz žepa ključavnico-zabico ter poroči: To-le je pa izpuli iz vrat!

Vi sami ste to odtrgali s sekiro, predno so orožniki prišli pod streho — se urno zagovarja sinaha.

Videl sem jo, kako je gorj hodila, pokazati se ji pa nisem upal. Sem bil že nekaikrat tenen.

To pa vendar ni tako točno, saj ste še trden korenjak! mu ugovarja predsednik.

Stojim že trdno, saj se človek pocajta, ampak fasal sem jih že dosti.

Vaša žena pa o tem nič ne ve! ga spet zavrača predsednik. Žena, kaj žena!

Žena nobena nič ne ve!

Kolikoj je pa prav za prav vzela? Meril ravno nisem koruze, krompirja je pa čez tavžent kil. Res je tudi še na njivi. Kopat ga niso prišli, čeprav sem zgihlal za 300 Din. Ali vas ni sram, da bodo krompir miši požrle namesto sin?

Kakor jež sta ga hotela izriniti! ga zagovarja dr. Moizer.

Nič nista delala! S tujimi sem oral in trosil, onadva sta pa v dnu hodila. Na njivi ji nisem nič branil krompirja, ona ga je pa iz kevdra vzela. Za hlev je sin res dal cement, opeko in traverze. Tudi delavce je plačal, jaz sem jim pa jesti dajal. Doto mu dam in gre naj!

Če je vzela 5 mernikov neobrobkane koruze, kolikokrat je pa morala na podstrešje? ga je vprašal njen zagovornik dr. Frlan.

»Rempalo« je zmerom gori, videl sem ga pa samo enkrat...

Iz vašega štibela se vendar ne vidi na stopnice, ker so vrata vmes in so še za ogrom! ga popravlja sinaha.

V peči mi ne pusti peči kruha! Saj ste dve peči! V vašem štibelu je peč za 6 hlebov!

Pravijo, da radi pijete? ga pobara predsednik in kmečki mogočnik prične opisovati imenitnost svojega posestva — predsednik pa strogo nadenj:

Čudno, da potem za par sto kil krompirja tožarite sinaho, ki je k hiši prinesla tako doto!

Sosed Trtnik je povedal, kako je

pomagal glihati pri ženitvi,

da je nevesta dobila 50.000 Din, in bil je tudi zraven, ko je oče Guštin odštel zetu takoj 25.000 Din. Jaz nisem nič dobil! rohni stari Jamnik, a Trtnik je pripovedoval dalje:

Njen oče je rekel: Dam 150.000 kron, ta naj pa tudi da toliko, da gresta drugam, ali stari Jamnik se je postavil, češ: Pri nas je dosti prostora, bomo lahko vsi skupaj živeli! — Moja žena je Franci res dala koruze in tudi ajde in krompirja ji je dala, ker je pomagala delati in je zaslužila. Mlada sta prav pridno delala! — Prej, ko smo imeli denar, smo na kmetih pili, sedaj pa ne več!

Saj ga ti še — jaz pa samo kak glažek! se krega stari Jamnik s pričo in se otepa očkov, da bi bil nianec.

Mladi Jamnik je velik, močan mož, saj je tudi njegov čudni oče se vedno trden brust. Raz razburjenja in premišleno kakor se priči spodobi pripoveduje, kakor njegova obtožena žena in jo razbremenjuje:

Jaz sem ji naročil kopati krompir. Vseh 50.000 Din ženine dote sem vtaknil v posestvo in sezidal sem nove svinjake, šupo, gnojno jamo in drugo. Trezni mi oče nič ne reko, včeraj so bili pa spet...

Ja, drva sem včeraj pripravljal, mlada pa vse pobere. Tudi natepel me je. Mater je tako metal, da je tri dni ležala! kriči stari,

Nikoli! Oba sva pomagala očetu pri žetvi in mlatvi. Opomnil sem jih, da morejo dati pšenice, dobil sem pa samo besedo »Bom že dal!«

Njenemu očetu Guštinu se pozna, da je mnogo delal. Po resnici pripoveduje:

Doma ni nikdar nič vzela in mislim, da tudi tam ni. Dogovorili smo se, da ostaneta doma, ker je nien oče tedaj, ko sem jaz doto štel, obliubil, da bo v njegovi hiši

boljše imela,

kakor je imela doma

Ko je zet zidal nove svinjake, sem mu dal še 3000 Din na posodo.

Ali je vrnil? so ga vprašali. Seveda ne, saj sem dal, ker se sedaj denar nikjer ne dobi. Sin je priden, oče pa ni nikdar dosti delal...

Ali vi tudi pijete? Jaz pa ne pijem nikoli!

In on? Ja, ko smo se ženili, je njegov brat dejal: »Rdeč nos ima, ne bo dolgo!«

Prosim, zadnjo besedo! zarjuje stari Jamnik.

Še od sinoči je skrokkan — pripominjajo priče.

Prečitaj so pričevanje sosede, Trtnikove France. Izpovedala je, da je osumljenki res dala koruzo za delo in da stari pijančuje. Tudi sinahi je grozil, da jo bo ubil. Samo zaradi očetove pijanosti so prepri v hiši.

Tudi Jamnikova mati Lenka so povedali, da sta sin in sinaha pomagala pri žetvi in mlatvi, delala sta pa tudi drugje in zato jemala živč. Ne ve, da bi bila ona dva vlomila in tudi mož ji ni pravil, da ju bi bil zasačil. Stari si res privoščil vina in redi živino ločeno. Mlada pa tudi grdo delata s starima. »Sedaj, ko sta že ukradla, naj porabita« je rekel oče. Dve leti so skupaj živeli pri isti mizi in tudi še pozneje so skupno obdelovali posestvo, naposled je pa stari moral najemati tuje ljudi. Je najboljši gospodar v vasi in ne pije več.

Županstvo je pisalo, da sta tudi mlada trmasta in dodalo:

Če se bodo tožarili, bo šlo posestvo na boben!

Od hiše morata, pa bo mir! se je spet zadrli stari, predsednik ga je pa miril:

Oče, vi imate hud jezik!

Drž. tožilec je opozarjal, da je stari neomajen gospodar na posestvu in sta mlada delala samolastno, zastopnik privatnega udeleženca, starega Jamnika, je pa med drugim povedal, da je sin očetu

razsul sod grozdja,

češ, ker je oče pač pisanec. Stari je mlada tožil, da morata iz hiše, in je tožbo tudi dobil. V darilni pogodbi si stari ni nič izgovoril, pozneje jo je pa preklekal. Stari ne zahteva nobene odškodnine, nač na mir in zaščito svoje lastnine. Ko je stari pri odškodnini za dr. Moizerjem zagodel, je na vendar ostala zahteva po 1000 Din odškodnine.

Zagovornik dr. Frlan je obširno naslikal družinsko tragedijo, ki ji je kriv alkohol. Stari Jamnik je bil

Zvočnik na kolesu, ki opozarja ljudi na nevarnost ob zračnih plinskih napadih.

Jugoslovanske nove znamke v prid Zimske pomoči

— Vaš mož, gospa, je zdravnik. Ali ste kdaj ljubosumni na njegove pacientke?

— Nikdar ne! Čemu?
— Gospa, moškim res ni prav nič zaupati! Pazite na vse pacientke, ki prihajajo k njemu v preiskavo!
— Oprostite, moj mož je namreč živinozdravnik!

★

Mali vnuček vprašuje svojega deda:

— Dedek, zakaj pa moraš sedaj jemati te zoperne grenke kapljice?
— Zato dete, ker sem prejel jemal samo prijetne in dobre kapljice!

ugleden mož in tudi cenilec, prišli so pa hujši časi in vdal se je pajači. Do lanskega avgusta sta mlada delala na polju, tedaj jim je pa prepovedal delati in se celo spozabil tako daleč, da jima je sodno prepovedal imeti kokoši, krave in drugo živino. Sinaha je sama sadila krompir in ga okopavala, sedaj pa stari otrokom niti krompirčka ne privoščil!

Po kratkem posvetovanju je bila obtožena Franca oproščena tatvine, koruze, zaradi krompirja bo pa morala plačati 300 Din globe in 300 Din odškodnine, a zagovornik je prijavil revizijo.

Stari oče Jamnik je pač trd in trmoglav, mladi je pa njegov sin. Mladi naj popusti in stari naj se omehta pa v roke naj si sežejo in pozabijo! Da ne bo več župan pisaril o bobnu in bo spet sreča na mirni imenitni Jamnikovi domačiji! In tudi mladi Jamnik ne bo več razsul soda, saj bosta trkala z očetom!

Zagonetka: kje, kdaj, kako in zakaj?

Smrt zvezdnice Thelme Todd

Na nedeljo 16. decembra 1935. predpoldan je bil šef urada za identifikacije samomorilcev pri osrednji policijski postaji: Los Angeles, detektiv poročnik Sanderson, poklican v Sidewalk-Bar v Hollywoodu, kjer ga je že pričakoval policijski zdravnik dr. Wagner.

Mrtva v svojem avtu

V garaži, nahačajoči se za barom, je ležala v svojem avtu, položena na mehke blazine, lepa mlada plavalica Thelma Todd, ena prvih filmskih zvezdnic — mrtva. Smrt je bila očitno nastopila že pred urami, truplo je bilo že popolnoma mrzlo in trdo. Na obrazu je imela težke poškodbe, nekaj zob je bilo izbitih. Skratka: izgledalo je, kakor da je dobila strel sredi v obraz.

A tudi na volanu so bile krvave lise, in iz tega je sklepal policijski zdravnik, da je ženska tako nesrečno padla, da si je poškodovala obraz. Detektiv je imel pomisleke, češ da je neverjetno, da bi si bila pri tem izbila zobe, vendar tudi on ni mogel ničesar pozitivnega dognati. Policijska ugotovitev se je torej naenkrat glasila: nezgoda ali samomor.

Detektiv Sanderson

Sanderson pa je stvar zasledoval dalje. Slutil je temne zveze in je na tistem vršil preiskavo, izven službe takorekoč. Dognal je, da je Thelma Todd, ki je bila kakor vsaka, boljša zvezdnica, ločena, in da je od takrat poleg svojega filmskega posla imela tudi bar »Sidewalk« skupno z nekim Rolandom Westom. Bar je sijajno uspeval.

Detektiv je zaslišal tega Rolanda Westa, ki je priznal, da je imel s Thelmo ljubavno razmerje. Pri tem je detektiv izvedel tudi to, da je garaža, kamor sta West in igralka postavljala svoja vozova, last Westove zakonske žene, po imenu Jewell Carmen. Detektiv je takoj zaslišal tudi njo, a ona je izkazala ne samo popoln alibi, ki so ga potrdile tudi druge priče, ampak je tudi dokazala, da med njo in njenim možem že dolgo niso obstojale nobene vezi več. Ta sled torej ni bila prava.

Prepir s prijateljem

Po drugi strani je detektiv po zaslišanju filmskega pisatelja Helmuta Govina dognal, da je ta imel s Thelmo za tisti dan dogovorjen sestanek v svrhu preštudiranja nekega rokopisa, a Thelma na ta sestanek ni prišla. Torej je tudi domneva samomora padla pod mizo. Iz izpovedi dveh drugih priče je izhajalo, da sta se igralka in Roland West prejšnjega dne popoldne (na soboto) v neki kavarni ostro sporekla in da je pri tem West izjavil, da če bo njegova prijateljica še kdaj tako pozno prišla domov, bo našla hišna vrata zaklenjena. West, vnovič zaslišan, je to sicer priznal, vendar oporekal, da bi bil ta prepričanje imel kaj pomena.

Alkohol in plin

Ker je med tem izvršeno razreševanje pokazalo, da je Thelma Todd v času svoje smrti bila alkoholizirana in da je smrt nastopila vsled srčne kapi, povzročene po zastrupljenju plinu, je policijski

zdravnik prišel do nove domneve in sicer te, da je Thelma pri svoji vrnitvi pozno ponoči domov našla hišna vrata zaklenjena, pa je zato prenočila kar v svojem avto; a zaradi zimskega mraza je pustila motor teči in je tako od razvijajočih se plinov, v spanju počasi zaspala za večno...

Ta domneva je bila vseskozi prepričevalna, toda Sanderson se s tem ni zadovoljil. Izprosil si je od generalnega državnega pravdnika dovoljenje, nadaljevati preiskavo, in zdaj je v vseh dosegljivih časopisih objavil poziv, da kdorkoli bi vedel za kako tudi najmanjšo in še tako neznatno podrobnost o zadnjih dneh Thelme Todd, naj mu to nemudoma sporoči.

Časopisi pomagajo

Ta objava je imela presenetljiv uspeh. Soproga filmskega igralca Wallaca Forda je sporočila, da jo

je Thelma na 15. decembra (dozdevni dan smrti) ob 4. popoldne telefonsko poklicala, da bi se dogovorili za sestanek, h kateremu da hoče pripeljati še nekoga... koga? Zelo se boste začudili, gospa Ford! je dejala Thelma na telefonu.

Zdaj se je tudi Jewell Carmen, Westova žena, spominjala, da je dopoldan istega dne videla Thelmo Todd na Hollywoodskem bulvarju v spremstvu neznanca, ki je po vsem izgledal kot inozemec.

Te izpovedi so potrjevale dvojno: prvič, da je bila Thelma popoldan dozdevnega smrtnega dne še živa; drugič pa, da je v tej aferi igral vlogo neznanec, ki je očitno imel razloga ostati skrit.

Drži gobec!

Detektiv Sanderson je nato zaslišal ločenega soproga Thelme Toddove, Italijana Pata di Cicco. Njegov alibi pa je bil nedotakljiv. Istočasno na je poslovala hotela

Trocadero prejel anonimno pismo z opominom, naj v stvari Thelme Todd drži gobec, sicer da bo »v kratkem šel na pot«... To je bil značilen jezik gangsterjev.

Ali so bili tu gangsterji vmes? Povsem verjetno! Saj je Thelma imela bar, kjer so se naravno shajali tudi ljudje iz podzemlja. Ali so morda brez uspeha poskušali izsiliti od nje denarja? Ali je šla gangsterjem v past? Ali so jo morda zastrupili z enim tistih 44 strupov, ki jih baje uporabljajo gangsterji na zapadni obali in ki ne zapuščajo nikakih sledov? Ali pa je bila Thelma Todd odstranjena zato, ker je preveč vedela?

Da je bila Thelma Todd umorjena, to je danes gotova stvar. Toda kje, kdaj, kako in zakaj?

Detektiv se je zaklel

Preiskava se je razgubila v brezbržnost, in skrivnost okoli smrti te lepe plavalice zvezdnice morda nikoli ne bo odkrita. — Čeprav se je detektiv Sanderson, ki neumorno išče še nadalje, zaklel, da ne bo prei umrl, dokler ne izsledi morilceve.

V tovarni za naše vsakdanje mamile Kjer predelujejo božjo travico

Ljubljana, 17. marca.

Ob dolgi tržaški cesti stoji skupina poslopij, kamor se vsako jutro vsuje roj ljudi. To je naša tobačna tovarna, ki je hkratu menda najstarejša tovarna v Ljubljani.

Kakor v opomin

Tovarno so sezidali že l. 1873., torej še precej pred potresom. Stavba je solidno delo in ji potres ni napravil nobene škode. Samo pika pri napisu »K. und K. Tabakfabrik« je odletela — kakor v opominu na bodočnost, o kateri tedaj pač preproste tovarniške delavke še niso mogle sanjati.

Sprejem

Kakor človek prestopi prag poslopja, takoj spozna, da je stopil na nedotakljiva tla državnega monopola. Vrtar namreč takoj sprejme obiskovalca in ga izroči pazniku. Izjaviti je treba, da človek ne išče — službe, sicer ni z obiskovanjem nič. Paznik nato izroči človeka slugi, ta pa ga prijaži direktorju ali poddirektorju, prijaznemu gospodu Golobu.

Gospod direktor rad ustreže reporterjevi radovednosti s pojasnili in pove, da je naša tobačna tovarna največja te vrste v Jugoslaviji. Zlasti je nekoč slovela po svojih cigarah. Po vpisu v knjigo tujcev dobi človek spremeljevalca in ogled tovarne se lahko začne.

Oddelek za njuhavce

Z g. Rošem, ki me je spremljal, sva začela v oddelku za njuhavce. Tobak za njuhanje meljejo v posebnih mlinih. Dodajajo mu primerne dišave. Zmleti tobak devajo v velike sode kjer ostane do pol leta da »dozori«. Mesečna kapaciteta tovarne znaša v tem oddelku 800 kg.

Pol milijona cigaret na dan

Od njuhavca kreneva k cigarom. Lepi, rumenorjavi lističi, ki jih delavke spretno zvijajo in

svalkajo, dokler ne zdrkne iz vajene roke lepa cigara. Prva dela opravljajo starejše delavke, mlajše, gibkejše pa dajo poem cigar končno obliko. Nato jih zagajo v posebne »posteljice«, kjer izdelki leže, dokler niso godni za konzum. To pa traja najmanj pol leta. Šele po tolikem počitku dobi cigara pravo barvo, aromo in obliko. Kar je količkar pomanjkljivo, gre v mlin za — njuhavec.

Poleg doslej vpeljanih vrst, kakor so: britanike, operas, kuba, portoriko, braziljke, kratke domače, viržinke itd., pridejo v kratkem v promet še nove majhne cigare, ne dosti večje od cigaret. Tovarna jih izdeluje s polno paro in jih ne da v promet, dokler ne bo v zalogi zadostne količine.

Strojna čudesa

Od tod sva se napotila v oddelek za cigarete. Tu že stroji izpodirva človeka. Tobak režejo na tanke nitke, ki jih stroji po posebni cevi pihajo na 150 metrov daljave naravnost v stroje za izdelavo cigaret. To napravo imenujejo »zračni transporter«. Njene prednosti obstojajo v higijeničnosti izdelave, v praktičnosti transporta in v temeljitim mešanju tobaka. Cigarete nato izdelujejo stroji. Iz njih se vijejo dolge tanke bele klobasice, ki jih kline drugih strojev režejo na primerno dolžino. Na ta način je cigareta izdelana, ne da bi se je količkar dotaknila človeška roka. Ker se kadilci pritožujejo proti lepjenim cigaretam, sem načel tudi to vprašanje. V odgovor sem dobil pojasnilo, da sedaj lepijo cigarete v vseh tovarnah in so zato tudi naše stroje s precejšnjimi stroški dali predelati na lepilni sistem.

Iz tega oddelka sva šla tja, kjer cigarete pakujejo. Tudi tu opravi vse delo stroj. Ta cigarete sortira, zavija, žigosa in opravi še celo vrsto drugega dela s ta-

ko natančnostjo, da tovarna lahko nabavi na dan pol milijona cigaret. V ročnem delu jih izdela najbolj spretna delavka 40 tisoč dnevno. Dovršenost stroja je najbolj razumljiva, ako omenim, da takoj izloči vsak zavitek, v katerem bi bilo premalo ali pa preveč cigaret. Aparat tudi takoj preneha delovati, ako ni klej za pakiranje popolnoma v redu.

Bolnišnica za tobak in še kaj

V tovarni je tudi nekaka bolnišnica za tobak. Ako tobakov list kaj oboli, ga je treba seveda skrbno popraviti in ozdraviti. V ta namen ga na vse mogoče načine parijo, kuhajo in negujejo kakor bolnega otroka.

Od cigaret sva šla v oddelek, kjer izdelujejo klobase za zvečanje. To bi bil paradiž za naše slavne čikarje. Na velikih polkah leže vabljive klobasice za katere pa jaz nisem imel dosti smisla. Mimogrede sem si ogledal in zavil v lopo, kjer se izdeluje tobačni ekstrakt, ki ga tovarna nataka v sode.

Pičli dve uri sem se zamudil v tovarni in morem podati zato samo bežni pregled. Ako bi si hotel natanko ogledati ves obrat, bi potreboval zato nekaj dni. Z nagačivo mislijo, da dela toliko ljudi in toliko strojev s tako skrbno natančnostjo samo zato, da lahko puhamo dim v zrak, sem stopil na ulico in sem si kar oddahnil, ko pri dihanju nisem več občutil tobačne sonarice. —P.

Častna krogla

Te dni je bil bivši vojni minister kitajske osrednje vlade general Čau-Jen-Hsu radi tihotapstva z opijem obsojen na smrt. Iz ozirov na zasluge, ki si jih je poprej pridobil za svojo deželo, pa ga niso obglavili, ampak ustrelili, kar je tudi po kitajskih pojmihi bolj častno.

MAŠČEVALEC

Kriminalni roman.

69

Drugi dan se je Bill šele opoldne vrnil k težko ga čakajoči Maggy.

»Ah, to je bilo dela in letanja, gospodična! Na srečo mi je poslal Jim še enega dečka, da pomaga zasledovati, če bi bil jaz že preveč utrujen. — No, zdaj smo pa vse zvedeli.«

»Hitro povejte, Bill. Nikar se zmeraj ne obirajte.«

»No, jaz sem pa res kratkobe-seden! Torej, temu človeku je ime Alfred Bell in je kot že ome-njeno bankir. Stanuje pa v ulici Dickson št. 15. Tista ptička, ki jo hoče ta skobec dobiti v kremplje, je pa hči revne vdove in stanuje v ulici Salisbury št. 36.«

»In njeno ime? Ste ga zvedeli?«

»Ime ji je Nellie Hopkins. — No, ali nisem vse na kratko po-vedal? Zdaj bodo pa naši fantje dalje delali. Jaz sem zaenkrat veliko opravil, ali ne, gospodična? Kakor rečeno — «

»Zelo ste bili spretni Bill!« ga je pohvalila Maggy. In upam, da bo ta gospod kmalu v naših rokah.«

»Ta še prav kmalu, gospodična! Zdaj bo šlo ko po olju. Ka-kor rečeno, je vsak začetek te-žak. Zdaj pa spet grem, pa na svidenje, gospodična! Kakor re-čeno bomo kmalu spet skupaj.«

BREZUSPEŠNO ISKANJE

Vendar enkrat, Dan. Tako težko sem te že pričakoval. Kaj si zvedel?, tako je pozdravil Jack svojega pomagača Dana, katere-mu je že pred dobrimi štirinaj-stimi dnevi bil naročil, naj poišče Elin grob.

»Gospodar«, je oklevajoče od-govoril Dan, »storil sem vse, kar je v človeški moči. Najmanjše malenkosti nisem prezrl, na vse sem pomislil. Jaz in še štirje to-variši smo bili povsod, toda — « Umolknil je.

»Toda kaj?« je rezko vprašal Jack.

»Vse je bilo zaman. Živ krst ne ve, kje bi bilo to deklo pokopano. V anatomskem zavodu tu-di ničesar ne vedo o tem, da bi bili pripeljali tja kako deklo s tem imenom. Povsod smo iskali, nismo stiskali z denarjem. Pri grobarju smo pregledali vse knji-ge, toda nikjer nismo našli zapi-sanega njenega imena.«

»Ali si bil kaj v moji hiši, v We-stendu?«

»Sem gospodar. Tam sem na-šel slugo, ki pa takrat še ni bil v službi, ko je umrla gospodična. On sploh ničesar ne ve poveda-ti. Vsa služinčad, ki je bila ta-krat v hiši, pa je odpuščena, ka-kor veste.«

»Ali nisi mogel izslediti nobe-nega od njih?«

»Samo sobarico, ki pa mi ni vedati drugega, kot to, 12345 68 vedela povedati drugega, kot to, da je Samson takrat rekel: »Ju-tri bomo pa pokopali našo go-spodico.« Služinčad pa so že prej odslovili, tako da ni bil nih-če od njih pri pogrebu.«

Jack se je oddahnil. Torej je le niso bili odnesli v anatomski zavod! Najbolj se je bil bal te-

ga, da bodo tam njegovo ubogo Elin razkosali.

»Ali si kaj zvedel o Samsonu?«

»O njem pa ni ne duha ne slu-ha, gospodar. Živ krst ne ve zanj.«

»Dan« je po kratkem premoru rekel Jack, »išči še dalje. Vzeml toliko ljudi, kolikor jih potrebu-ješ. Njen grob morate najti — na-grada ne bo izostala.«

Ko je Jack ostal sam, je pre-mišljeval in se muči rešiti ugan-ko, ki je bila zvezana z Elini smrtjo. Koval je najrazličnejše načrte in kombinacije, vendar ni našel poti iz zagate. Iz teh misli ga je prebudilo trkanje. Bila je Maggy, ki mu je prišla poročat.

»Gospodar, našli smo tistega lopova! Vse podatke sem vam napisala na tale listek. Imam že tudi načrt, kako ga bomo dobili v past,« je hitela pripovedovati, oči so ji žarele; Jack jo je ves čas pozorno poslušal in se smeh-ljal njeni vnemi. Ko je končala, je rekel:

»Vi ste izborna pomočnica, go-spodična Burke. Prepustim vam, da storite v tej stvari vse, kar se vam zdi umestno. Zelo ste hrabri in pametni, še mnogo bo-ste dosegli.«

Maggy je zardela, za hip se je zagledala v Jacka z razprtimi očmi kakor v kako čudo, nato pa kar naenkrat brez besede zbe-žala.

GROB BREZ IMENA

Jack se nekaj dni sploh ni ga-nil iz skrivnostne hiše. Ves čas je čakal, da bo Dana, da mu pride povedat, ali je že našel Elin grob. Po petih dneh neznosne negotovosti ga je končno le od-šel Dan.

»Našel?« je nestrpno vprašal Jack.

»Mogoče, gospodar. Na zahodnem pokopališču je pokopano neko deklo. Dan pogreba se uje-ma z dnevom, katerega ste vi navedli.«

Jack je poskočil.

»Grob — brez imena? Dan, ali je mogoče?«

»Menda je, gospodar. V grobar-jevi knjigi je napisano »Neznanka«. Ko sem mu dal dobro napit-nino, mi je povedal, da je žen-ska, ki jo je bil tu pokopal, v mrtvašnici pa je vzbudilo neko lepo deklo, s svetlimi, bujniml lasmi njegovo pozornost. Rekel je, da se tega prav dobro spo-minja, ker je imela na prsih pri-trjen listek »Neznanka«.

»O, Dan, to bo ona! — Toda, kaj pa je k temu rekla oblast!«

»Menda ni delala nobenih ovir pri pogrebu.«

»Dobro, Dan. Skupaj odideva na zapadno pokopališče. — Imaš morda še kaj povedati?«

»Da, gospodar — videli smo obe Španjolki!«

»Kaj? In to mi šele sedaj po-veš? Kje sta?«

»Peljali sta se v vozu in če-prav sva jima, Bob in jaz, takoj sledila, sta nama vseeno ušli in misva mogla dognati, kje stanujeta.«

Jack je molče poslušal Dana. Zdaj, ko je zvedel, da sta ti dve pustolovki v njegovi bližini, je

pozabil na Elin grob, na vse — pred seboj je videl le strašno maščevanje.

»Dan! Zaenkrat boš zdaj ti vodja vseh mojih pomagačev. Glej, da jih čimprej zbereš okrog sebe. Z njihovo pomočjo boš stalno nadziral vso okolico, kjer si bil videl obe Španjolki.« Dan se je molče priklonil.

»Vsak čas se morata vrniti Jim in Bill. Tudi njih dva ti bom poslal. Prepusti Billu, naj razde-li pomagacem naloge, on je ze-lo izkušen. — Zdaj pa pojdi, ne smemo tratiti časa. Ne varčuj z denarjem, poskusi vse, kar se da. Jaz moram dobiti ti dve pu-stolovki v roke — moram!«

LISICA V ZANKI

Končno se je Maggy le posre-čilo seznaniti se s pustolovcem Alfredom Bellom, ki pa se ji je bil predstavil pod imenom Toms. Navidez je vesela pristala na njegovo ponudbo, da ji razkaže londonska zabavišča, in tako ji ni bilo težko, dogovoriti se z njim, da pride ponjo na njeno stanovanje.

»Oh, gospod Toms,« ga je ve-selo pozdravila, ko je okrog osme ure zvečer potrkal na njena vrata, »mislim, da vas ne bo, da ste se samo šalili z menoj.«

»Gospodična, kako morete mi-sliti kaj takega o meni? Še vedno sem držal dano besedo.«

Maggy ni nato ničesar odgovo-rila, samo čudno se mu je na-smehnila in ga z vljudno kretnjo povabila v sobo.

Bell je vstopil in s poželjenjem gledal svojo novo žrtev.

»Kam pa me mislite peljati, gospod Toms?« je vprašala Maggy.

»V gledališče, gospodična, ka-sneje pa še kam drugam.«

»O, v gledališče! Kako sem vesela, še nikdar nisem bila v gledališču!«

»Razkazal vam bom vse lon-donske znamenitosti, gospodična. Kadarkoli bom imel kaj pro-stega časa — in za vas ga bom vedno imel — vas kam pope-ljem!«

»Oh, preveč ste ljubeznjivi gos-pod! Ne vem, kako se vam naj zahvalim!« Pri tem se mu je ko-kejno nasmejala.

»Zahvaliti?« je dejal s kavalir-sko kretnjo. »Hvaležnost je sa-mo na moji strani. S tako ljubez-nivo deklico, mhm...« pobožal jo je po bradi. »srečen sem, če vam morem napraviti kako ve-selje, gospodična!«

Astrološka napoved

za 18. marec.

Dan je na splošno precej enak včerajšnjemu. Za tehniko slab. V obratih, ki imajo opraviti z žele-zom in ognjem, nevarnost nez-god. Tudi za denarne zadeve dan ni ugoden. — Za ljubezen in zakon pa je celo kritičen. Prina-ša razdore, odtujitve, povzroča srčne bolečine. Z ženskami bodite danes previdni, obzirni, potrpež-ljivi, sicer boste imeli nevšečno-sti z njimi.

V dneh od 16. do 20. marca ro-jene opozarjamo, da bodo v bliž-njih dneh pod ugodnimi vplivi ozvezdja, ki bodo poživiljali duševne in telesne moči. Naj torej izkoristijo ta čas za iz-vršitev načrtov, ker se jim obe-ta uspeh.

Iz domačih gajev

MILAN KURET:

Kralj Matjaž in Alenka

Kralj Matjaž je del:

»Jutri bom vesel« —

Meč si bom nadel« —

Kar u boj shitel« —

Kar je del — izvel. —

Zjutraj vstal vesel,

meč si je nadel,

kar u boj shitel. —

V gradi pa gospa

čaka sred solza,

da bi vest prišla

bela ali zla.

Ž njo gospe v gradi.

čakajo vse dni,

kralj da prihiti —

žalost odbeži.

Milan Kuret živi kot duhovnik in svoje vrste original v Gorici. Zapadel je nesrečni misli, da slo-venski jezik, tak, kakor je, ni po-poln in da je treba v njegovo pi-savo sprejeti še nekaj znakov za nove glasove. V ta namen pro-pagira poseben znak za glas »ryr«, ki ga smatra za nekaj »y«. Razen tega ima še polno drugih domislekov in kuje nove sloven-ske besede pod vplivom drugih slovanskih jezikov. Seveda posta-ne tako njegov jezik povprečnemu čitatelju čisto nerazumljiv. Člo-vek ima včasih občutek, da čita kaj ruskega, včasih se mu spet zdi, da je ta zmes še najbolj po-dobna bolgarščini.

V svoje nazore je Kuret vprav bolešno zamaknjen in je vse svo-je premoženje uporabil za izda-nje svojih del. Iz njegovih pesmi smo izbrali najbolj mil poskus, ki je še razumljiv. Vzeta pa je ta pesem iz knjige »Jeklena maska« ki jo je pesnik v samozaložbi iz-dal l. 1932. v Gorici.

Nesrečni vojni spomin

Na pokopališču fare Sv. Ivan pri Gorici se je te dni pripetila huda nesreča, ko so pokopavali kmeta Franca Stergeja. Ta je bil iz svetovne vojne prinesel domov tri granate in jih hranil v hiši. Po njegovi poslednji volji naj bi te granate položili z njim v grob. Ko so spustili krsto v jamo, je padla ena granata nekemu iz rok in je eksplodirala. Zatem pa še druga. Pri tem sta bila ubita dva umr-lega in grobar, šest oseb pa je bilo težko poškodovanih. Eksplo-zije so razdeale vse grobove v okolišju.

Nova moda v Hollywoodu

Vedno iznova si izmišljajo lepe zvezdnice v Hollywoodu nove modne norosti, pardon: novosti. Vsa novost obstoji v tem, da na-riše spreten risar dami na noht sliko ljubljena. Pravijo, da zvezd-nice menjajo te slike, da že kar prstov zmanjkuje na rokah. In s tem seveda tudi svoje ljubezni.

„Glas“ stane 12 Din

Barjanski požigalec

nič ne ve o požarih

Ljubljana, 17. marca.

Danes je stopil pred sodnike znani barjanski požigalec Ivan Štrukel. Sodnemu senatu predseduje s. o. s. Brelj, državno tožilstvo pa zastopa dr. Felacher.

Obtoženi Štrukel je rojen 16. avgusta 1911. na Ilievci pri Ljubljani, kamor je tudi pristojen. Stanoval je na Knezovem stradonu 53., sicer še nekaznovan, samski, sin maloposelnika. Zagovornika ni zahteval nobena, zato se zagovarja sam, kot se pač ve in zna. Pač pa prisostvuje razpravi zdravnik dr. Suher kot zdravniški izvedenec.

Obtožnica očita Štruklu, da je leta 1936 ter 1935 zažgal na Barju ter na Viču gospodarska poslopja, kozolce ter tudi hiše. Na policiji je zločine kar v celoti priznaval, sedaj pa seveda vse to taji, se zviža na vse mogoče načine ter sploh preključuje vsako svojo prejšnjo izjavo. Na splošno pa dela obtoženi vtis manjvrednega človeka. Z veseljem je gledal vse požare, saj pa je bil sam tudi gasilec ter še celo trobentač tako da mu moreš očitati samo veliko častihlepnost, ko je kot prvi vedno opazil požar, ter potem tudi trobil požarni signal. Vsega skupaj je napravil kar za 422.143 Din škode, ko je zažgal 12 kozolcev, 2 hiši, 2 hleva, 2 lopi ter še par gospodarskih posopij. Skupno je zažgal 21 poslopij.

Predsednik senata preide na posamezne primere, pa obtoženi vse taji ter sploh nič ne ve o požarih.

Razpravo so opoldne prekinili ter se nadaljuje ob štirih popoldne. Tožilec še vedno taji vsako krivdo ter bodo radi tega zaslišane posamezne priče. O razpravi bomo podrobno poročali jutri.

Nevaren požar

v Stranjah pri Kamniku

Kamnik, 17. marca.

Ko so si v Zgornjih Stranjah odpravljali kmetje k prvi nedeljski službi božji, so tik za cerkvijo opazili močan krvavo rdeč soj, in kmalu nato tudi ognjene zublje. Gorelo je gospodarsko poslopje posestnika Struka, ki se nahaja na vrhu griča tik za vaško cerkvijo. Štrukovi, po domače Puškarjevi, so zvedeli za požar šele tedaj, ko so jih prebudili s klicanjem sosedje, ki so med tem že pričeli z gašenjem.

Najprej je začelo goreti v šupi, kjer je bilo shranjeno suho brstje. Odtod se je pa ogenj razširil še na drvarnico in hlev, iz katerega so pa že rešili živino. Na pomoč so prihiteli številni sosedje in kasneje tudi domača gasilska četa. Gašenje je bilo silno otežkočeno zaradi pomanjkanja vode. Poslopje stoji namreč vrh griča, kjer ni daleč nobenega studenca. Vodo so reševalci nosili v vedrih od par sto metrov oddaljene Bistrice in iz vodnjaka ob cesti. Končno se je gasilec posrečilo požar omejiti, da ni dosegel tudi bližnje stanovanjske hiše. Popolnoma pa je pogorelo zidano gospodarsko poslopje.

NAJNOVEJŠA POROČILA

Abesinci se branijo

London, 17. marca. u. Pomorska konferenca, ki je zadnje dni nadaljevala z delom, je sprejela načrt sporazuma o pomorski oborožitvi. Tekst sporazuma bo v kratkem gotov. Na včerajšnjem zasedanju so precizno proučili klavzulo o varnosti, ki je posebno skrbno formulirana. V tem sporazumu bo tudi točno odmerjena uporaba podmornic v vojni. Ameriški delegati odpotujejo 26. t. m. v domovino.

Japonsko-ruski incidenti

Tokjo, 17. marca. o. Japonski ambasador v Moskvi Ota je sporočil pomočniku komisarja za zunanje zadeve Stomjakovu predlog mandžurske vlade za sestavo mešane komisije, ki naj bi imela nalogo rešiti vprašanje meja in jih točno določiti. Meja je bila dosedaj sporna in je dajala stalne povode za obmejne incidente.

Venizelos zbolel

Pariz, 17. marca. z. Poročajo, da je Venizelos težko obolel in da je pričakovati katastrofe. Venizelos prebiva, kot znano, v Zariz. Od njegovih krogov ni mogoče dobiti nikakih točnih vesti.

Addis Abeba, 17. marca. a. Poročajo na severni fronti je še vedno kočljiv. Italijanske čete prodirajo od Ambe-Alidže proti jezeru Ašangi, toda so se morale ustaviti, ker jim je abesinska vojska zaprla pot. Sedaj se že vrše boji. Abesinci do sedaj uspešno branijo svoje postojanke in pričakujejo, da bodo v tem sektorju odnesli popolno zmago. Nek italijanski oddelek, ki je prodiral proti jezeru Ašangi in ki se mu je približal na 25 milj, je bil napaden od čet rasa Kase ter se je moral umakniti. Abesinci bodo na vsak način skušali prodreti do Amba-Aladže.

Na skrajnem zapadnem delu fronte, kjer poveljujeta rasa Imru in Ajelu Italijani niso nikamor prodrli. Odlične postojanke, ki jih reke Takaze, omogočajo, da Abesinci obvladajo vso dolino ob reki. Ras Buruj je na slabšem položaju in se njegove čete umikajo po zapadnem delu Tembijena. Cesar Haile Selasie vsak čas pričakuje z oficirji vojni načrt in z veliko pozornostjo zasleduje potek borb.

Novi oddelki, ki so prispeli iz Desija, so znatno ojačili abesinsko vojsko. Dospela je tudi večja količina municije.

Ras Sejum je v Tembienu z uspehom napadel nekaj italijanskih predstraž, ki so se morale umakniti. V splošnem se pričakuje velik preobrat na severni fronti, ki bo določil končnega zmagovalca. Ni izključeno, da bodo Abesinci v teku dveh tednov zopet pri Amb Aladži.

Na južni fronti so zadnji dnevi potekali brez večjih dogodkov. Bombardiranje je na dnevnem redu. Tako so Italijani zopet bombardirali Magalo v pokrajini Bale.

Povrnimo se v stare čase!

Dr. Maček o gospodarskem položaju

Zadnja številka »Gospodarske sloge« prinaša članek dr. Mačka pod naslovom: »Nekaj malega o sedanjih krizi«, iz katerega posnemamo te-le misli:

Kmetje so se združili, da dvignejo cene svojim kmetiskim proizvodom, posebno rogati živini. Uspeh je do sedaj lep. Toda višanje cen ima svoje meje glede na cene na svetovnem tržišču, razen tega pa bodo porasle cene drugemu blagu in kmet se bo v kratkem času znašel v istem položaju, v katerem je že danes. Zato samo višanje cen kmetiskih proizvodov ne leči zla v korenu, temveč je treba gledati še dalje v bodočnost.

Sploh je vsa trgovina s kmetiskimi pridelki velika krivica, ki jo podpira današnja družba na škodo kmeta. Korenina tega zla je še v časih, ko je postal kmet odvisen od trgovine. Moramo se torej osvoboditi zla, v katerega smo zapali. Zato mora kmet že sedaj gledati, da čim manj kupuje od drugih in da si sam napravi čim več takih stvari, ki so mu potrebne za življenje. Prav tako se moramo truditi, da se tudi naša domovina osvobodi gospodarske odvisnosti in da vse ono, kar moremo, proizvajamo v naših mejah, po premišljenem načrtu, v dobro kmetiskega prebivalstva, ne pa da moramo nabavljati iz tujih držav, dajajoč za tuje blago poceni naše kmetiske pridelke. Prisiljeni smo, da izvažamo poljedelske pridelke in da si od ust odtrgamo hrano, samo zato, da bi mogli kupiti obleko v tujini.

Kmetje se morajo zavedati, da so nastopile nove razmere, v katerih bo čedalje slabše, če se ne

rešijo sedanjega težkega položaja. Prvi korak k temu osvoboditvi pa je sprememba dosedanjega načina življenja našega kmeta, ko je odvisen in usuznjen od drugih.

Da bi napravili prvi korak k osvoboditvi kmeta od izkoriščanja na trgu, naj letos vsaka kmetiška hiša, kolikor ji je to mogoče, zaseje vsaj nekaj spomladanskega lanu in konoplje. Še danes je mnogo krajev, kjer hrvatski kmet ne kupuje platna, niti pletenega blaga, ni pa še dolgo od tega, ko kmet tega ni kupoval. Tedaj so manj čutili pomanjkanje denarja in še danes se to pomanjkanje manj čuti tam, kjer kmet sam izdeluje platno, kakor tam kjer ga kupuje.

Dr. Maček zaključuje svoj članek s pozivom, naj hrvatski kmetje poslušajo njegov nasvet in naj se spet povrnejo v one stare zlate čase, ko so vse blago še izdelovali doma.

Proračun v senatu

Beograd, 17. marca. — Včeraj je finančni odbor senata pričel načelno razpravo o proračunu pod predsedstvom senatorja Dake Popovića. Ekspoze je podal finančni minister Dušan Letica. V nasprotju z dosedanjim običajem ni bilo v finančnem odboru nobenega načelnega glasovanja, ker poslovnik senata tega izrecno ne predpisuje.

Po ministrovem ekspozeju je prvi govoril senator Pavle Vujić, za njim pa senator in bivši minister dr. Albert Kramer, ki je v dolgem govoru analiziral predloženi proračun. Njegova izjava so vzbudila pozornost. Obširno je razpravljao o razmerju med državnim gospodarskim zakonom in splošnim stanjem v državi, zavzemal se je

za decentralizacijo proračuna, ki bi na eni strani omogočila preglednejše državno gospodarstvo, na drugi strani pa bi bila tudi politično velikega pomena, ker bi pokazala udeležbo posameznih delov države na dolžnostih in pravicah v pogledu državnega gospodarstva.

Dr. Kramer se je nato posebej zadržal pri uradniškem vprašanju in je pri tej priliki opozoril na hude posledice lanskoletne redukcije uradniških prejemkov. Zlasti je prosil ministra financ, naj pojasni, koliko je resnice na govoricah o novih redukcijah državnega uradništva.

Finančni minister je na to vprašanje takoj odgovoril in izjavil, da smatra, da so nove redukcije uradniških prejemkov nemogoče in da se na to sedaj nikakor ne misli. Prav tako ne pride v poštev redukcija števila uradništva in tudi ta ni predmet razmišljanja v vladi.

Dopoldanska seja je bila nato zaključena in se je nadaljevala popoldne ob 16.30. Govorila sta še senatorja Marjanović in Ljubibratić. S tem pa je bila končana splošna razprava o proračunu in pride sedaj na vrsto podrobna razprava, ki se danes nadaljuje in bo trajala še najmanj jutri ves dan.

16 letna begunka

V Moravici pri Subotici je vzbudil senzacijo beg 16 let stare Mariške Setzi. Bila je na obisku pri svoji stari materi. V soboto je čitala do polnoči, zjutraj pa je ni več bilo v hiši. Odšla je brez prtljage in denarja.

Mariška je najbogatejša dekle v Moravici. Štejejo jo tudi med lepote. V kolikor so mogli izvedeti, je krenila proti Bački Topoli, odtod pa ni za njo več sledu. Najbrže je odšla proti jugu. Pustila je doma dve pismi. Po vsebini sodeč, se je dekletu za hotelo v svet. Ko bom dosegla, po čemer hrepenim, je napisala: Mariška, se bom vrnila.

Otroški kotiček

Ivan Albreht:

Med cvetjem

Milka je še vsa zimska. V plaščku in avbici caplja po vrtu in trati, gleda, skače, se veseli in se čudi. Kakšen je nenadoma postal svet. Kjer je bilo prej tako pusto in prazno, zdaj vse zeleni.

In kaj je to na zeleni trati. Belo kuka iz zelenja in niha z glavico v vetru.

»To je zvonček«, pove mama.

»Kaj je to?«

»Cvetlica, Milka.«

»Kakšna?«

»Taka lepa, spomladanska«, potrpežljivo pojasnjuje mati.

Milka vtakne prstek v usta in premišljuje. Niti mati, ki vendar vse ve, ne more uganiti, kaj ji zdale roji po glavici. Milka gleda in gleda, pa se končno oglasi:

»Ali je živa?«

Seveda je živa. Vse cvetke žive.

»Kakor jaz?« se hoče prepričati Milka.

»Skoraj tako kakor ti«, je mati že nekoliko v zadregi.

»Potem mi bo pa kaj povedala?«

Mati se nasmehne. Sama ne ve.

kaj naj odgovori mali, ki hoče toliko vedeti.

»Ali mi boš kaj povedala?« postaja Milka nestrpna, ker se ji zdi, da mati že predolgo molči.

»Poskusi jo vprašati«, se nasmehne mama.

Milka počene k cvetlici. Zavevano jo gleda in iztegne neokretno rokico proti njej, da bi utrgala cvet.

»Boh, pravi mati, a Milka se začudi:

»Ali je to rekel zvonček?«

»Ne vem«, se zaiskri materi v očeh. »Vem pa, da tebe boli, če si oprasneš prst. Tako bi bolelo tudi cvetko, če bi jo ti utrgala.«

Milka prikim. Molče ogleduje beli cvet in pravi čez malo:

»Kaj misliš, mamica, saj mi zvonček ne uide, ako ga pustim tukaj?«

»Nič se ne boj, nikamor ti ne uide. Celo vedno več jih bo. Vsak dan boš zagledala kakega novega, ko bova prišli semkaj.«

Milka veselo tleskne z rokami. In ko tako napol kleči pri cvetkah, se zdi materi kakor živ cvet, položen v naročje zelenj pomladi za samo srečo in radost.

Peter dolguje materi:

Za desetletno prebivanje v	nič
njeni hiši	«
za desetletno prehrano	«
za pranje oblek in šivanje	«
za nego v boleznih	«
za razno drugo postrežbo	«
za to, da je imel vedno dobro	«
mamo	

skupaj nič

Mali Peterček je čital račun in molčal. Čez nekaj časa pa se je z utripajočim srcem približal materi in ji previdno spustil tistih 6.50 Din. v žep.

Ljuba teta Meta!

Danes, šele danes spomnila sem se, da Tebi bi naznanila, kako pri nas nam gre. Tiho, prav počasi prihaja k nam v vas

pomlad vesela ljuba, najlepši letni čas. Na gorah več snega ni, v dolinah pa še manj. Pomlad se prebudila je iz dolgih, dolgih sanj. Iz zemlje cvetke so priklile, dolino, trate so pokrile. Sonce so pozdravile, še nas niso pozabile. Oprosti, teta Meta, če ti povšeči ni, ker moja mlada leta so polna še drugih skrbi. Priščne pozdrave sprejmi od Cizej Milke v St. Rupertu, p. Gomilsko Savinjska dolina

Draga Milka

Kakor vidiš mi je bila Tvoja pesem všeč, zato sem jo tudi dela v kotiček.

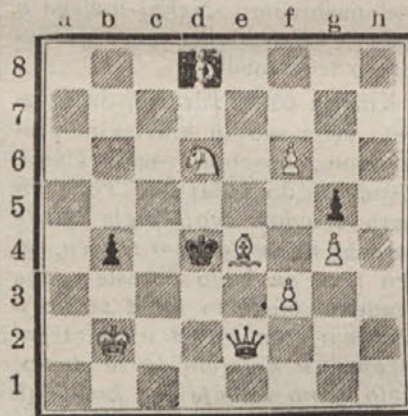
Nekaj bi pa le rada vedela in Te vprašam prav potihoma: Kakšne skrbi vendar preganjajo Tvoja mlada leta? Pa menda ni v šoli kaj narobe? Če se Ti je nemara primerila kaka taka neizgoda, jo baš zdaj, ko bo jelo vse cveteti in gostoleti, brez dvoma kmalu popravila. Nemara si pa tisto o skrbeh zapisala kar radi rime. No, če je tako, potem bo tudi teta za Te brez skrbi. Kmalu se še kaj oglasi. Prijazno Te pozdravlja

Tvoja teta Meta.

Š A H

PROBLEM 2.

H. Johner

Mat v treh potezah

Rešitev problema 1

1. Sf3 — h4

5. aprila bo pričel 2. jug. nacionalni mojstrski turnir v Novem Sadu. Vabila so že razposlana. Udeležba bo velika, poleg naših mojstrov bodo igrali tudi zastopniki Bolgarske, ČSR, in Poljske. Nagrade: I. 4000.—, II. 3000.—, III. 2000.—, IV. 1500.—, V. 1000.—, VI. 800.—, VII. 600.—, VIII. 400.—. Turnir bo trajal 20 dni, končal pa 25. aprila.

V New-Yorku se začne koncem t. m. turnir za prvenstvo U.S.A. Naslov prvaka U.S.A. je nosil Marshall. Na tem prvenstvu bodo igrali najboljši šahisti, med njimi znani: E. Lasker, Kashdan, Fine, Horowitz, H. Steiner in dr.

Za Nottinghamski veleturnir, ki se bo vršil v avgustu je prejel vabilo naš vелеmojster Dr. M. Vidmar.

— Ko pride ciganeček na svet, mu ponudijo gosli in denar. Če seže po denarju, postane pozneje v življenju tat; če pa seže po goslih, postane violinist. Veste, kaj je, če pa seže po obojem: po denarju in goslih?

— Vem! Tedaj postane komponist!

— Kaj vam pa je vendar, kopljete otroke v vodi topli 70 stopinj Celzija?

— Ampak gospod doktor, kaj pa otrok ve, koliko je stopinj, še manj pa, kaj je Celzij!

Mesar: S čim naj ti postrežem, fantek?

Fantek: Kot včeraj. Za dva dinarja odpadkov za psa. Samo ne tako mastnih. Očeta še danes želodec boli!

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znamkah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu

Postrežnica,

čista, in pridna išče nameščenja za ves dan. Ponudbe prosim na upravo pod šifro »Postrežnica 30«.

Amaterji!

»azvija - kopira - povečava - strokovno in skrbno Foto Japelj, Maribor, Gosposka 28, zunanja naročila pošto obratno.

VSE DENARNE ZADEVE

terjate v hranilnih knjižicah vseh denarnih zavodov, vrednostne papirje (vojno škodo)

NAKUP IN PRODAJA

Izvede razne kompenzacije, plačila dolgov pri denarnih zavodih s hranilnimi knjižicami in z gotovino.

IZPOSUJE IN VNOVCI

vse hranilne knjižice takoj v gotovini in hranilne knjižice na varno vknjižbo na mesečno odplačevanje v gotovini v polnem znesku in jamstvu.

VLGATELJI IN DOLŽNIKI

Obrnite se v gornjih zadevah na spodnji naslov. Zanesljive nasvete glede nakupa, prodaje in naložbe kapitala Vam daje brezplačno in jamči za strogo solidno izvedbo v vseh poslih.

ALOJZIJ PLANINSEK

bančna poslov. pisarna,

Ljubljana, Beethovnova ulica 14/II. Telefon 35-10.

Hranilne knjižice

prodate ali kupite najbolje potem moje pisarne. Solidno poslovanje. Priložite znamko! Rudolf Zoré, Ljubljana, Gledališka ulica 12. Tel. 38-10

Cepljen trs na razpolago pri STRAKA JOŠKO, Blato, Konjice — Cena primerna.

Udobno pohištvo si nabavite najugodnejše pri mizarstvu Unterlechner — Maribor — Vojašniška 12.

Gospodarska podjetja

kot: trgovine, industrije, hotele, restavracije, kavarn, bufete, trafike, prodajalne, mlekarne in vsa druga obrtna podjetja prodajamo in posredujemo nakup hitro, vestno in uspešno. Informacije pošiljamo proti predplačilu Din 5.— v poštah z namkami: Poslovnica Pavlekovič — Zagreb — Ulica 144.

PREMOG
»Stanovsko«
(4900 kal.)
100 kg. Din 36.—
postavljeno na dom
LOJZE RESMAN

trg. kuriva
Borštnikov trg 2.
Tel 33-53

38-55

je številka, katero pokličite pri naročanju svojih

oglasov

»Glasu naroda«

Protiračun

Nekega dne je slišal Peterček, kako se razgovarjata oče in mati o računih, ki jih bo treba plačati.

Pomislil je, kaj bi bilo, če bi še on napravil račun za vsa pota in dela, ki jih mora opravljati. Res, ta račun bo kar predložil mami.

Nekega jutra je našla mati poleg svojega krožnika takle račun:

Mama dolguje Petru:

Večkrat šel kupit vžigalice 2.— Din	
nesel pisma na pošto 1.— »	
ker sem vedno priden in	
vbohljiv deček 1.50 »	
šel po znamke 2.— »	

Skupaj 6.50 Din

Mati ni nič rekla, toda zvečer je našel Peterček poleg svojega krožnika 6.50 Din., ki jih je zadovoljno vtaknil v žep. Poleg krožnika pa je ležal tudi listek, materin protiračun.